

Sudden Rage
at Dawn
*VIOLENCE AGAINST ROMA
IN ROMANIA*
COUNTRY REPORTS SERIES NO. 2
SEPTEMBER 1996
VERONIKA LEILA SZENTE
EDITOR: DIMITRINA PETROVA

Centrul European al Drepturilor Romilor, înființat în anul 1996, avându-l ca președinte pe András Bíró (Ungaria), cu un Consiliu directoral ai cărui membri sînt din Regatul Unit (Isabel Fonseca și lordul Lester of Herne Hill), România (Nicolae Gheorghe), Germania (Rudko Kawczynski), Bulgaria (Khristo Kyuchukov), Franța (Edgar Morin), Cehia (Ina Zoon), și-a propus să editeze o serie care studiază situația și problematica romilor din diferite țări ale Europei.

Numărul doi al acestei serii este dedicat situației romilor din România. Autoarea a vizitat de mai multe ori România, obținînd informații directe, de la sursă. Titlul broșurii — *Furia subită din zori* — este deosebit de poetic. Faptele, evenimentele prezentate, însă, sînt tragice și violente, în urma lor zeci de persoane au fost linșate, sute de cămine incendiate, devastate.

Subcapitolul *Abuzurile nerezolvate ale trecutului*, primul caz prezentat este cel din Hădăreni. După ce autoarea descrie pe scurt cele întîmplate, prezintă situația la momentul vizitei: neidentificarea vinovaților, deficiențele observate la reconstrucția caselor etc. În mod similar, nimic nu s-a rezolvat nici la OGREZENI. Pentru a scurta acest capitol, următorul subtitlu (după *Hădăreni și OGREZENI*) este: *Alte multe cazuri*. Cît se poate de expresiv, pentru situația din perioada 1990–1996.

La capitolul *Violență oficială*, autoarea descrie modalitatea prin care Ministerul de Interne a dorit să prevină repetarea acestor evenimente: ținerea în teroare a populației de romi, cu scopul de a arăta celorlalți segmente din societate că Poliția stăpînește situația. Razii ilegale, nejustificate, în mare forță; arestarea fără motive a unor persoane; maltratarea lor... Ca un exemplu în acest sens, este prezentat cazul satelor Acîș și Mihăieni din județul Satu Mare, unde în urma unei razii din 25 august 1995, între orele 4³⁰–5⁰⁰ dimineața, romii au fost scoși din case, așa cum se aflau (semiîmbrăcați). După ce au fost umiliți și maltratați, aproximativ 35–40 de persoane (între care minori și femei) au fost urcate în mașinile Poliției, și duse la Secția de Poliție, unde au fost puse să facă curățenie. Acest capitol lung înșiră evenimentele similare — cazurile Colentina, Pata-Rîț, Bonțida, Bălteni și al familiei Vlad. Într-un subcapitol, sînt prezentate cazurile individuale de abuzuri comise de polițiști împotriva unor romi, de la maltratări pînă la răniri prin împușcare.

Concluziile lucrării sînt deosebit de critice, dar pe măsura situației din România: „*Violenței autorităților i se adaugă aprobarea tacită a rasismului și a atacurilor rasiste comise împotriva romilor*”.

Propunerile *Centrului European al Drepturilor Romilor* sînt formulate în 11 puncte:

- încheierea investigațiilor în termene rezonabile în cazurile de violență colectivă comise împotriva unor comunități de romi, trimiterea vinovaților în judecată;
- deschiderea investigațiilor în acele cazuri cînd ele nici măcar nu au început;
- oferirea suportului financiar din partea guvernului pentru reconstrucția caselor incendiate;
- luarea unei poziții oficiale clare împotriva politicii discriminatorii aplicate de autoritățile locale;
- clarificarea scopurilor și metodelor utilizabile cu ocazia raziiilor;

- inițierea unor legi prin care să se urmărească reformarea comportamentului polițiștilor;
- investigarea imparțială a abuzurilor comise de polițiști;
- dezvoltarea unei politici prin care mai mulți dintre membrii comunității de romi să devină cadre ale Poliției;
- dezvoltarea unui program de educație a autorităților în domeniul drepturilor omului;
- dezvoltarea unui program de educație în privința propriilor drepturi pentru membrii comunităților de romi;
- adoptarea unor măsuri de facilitare a accesului romilor la justiție.

Deși raportul nu este prea indulgent față de România, utilitatea lui — după schimbările intervenite la nivel politic — este evidentă: orice pas în direcția rezolvării situației romilor din România trebuie să aibă în vedere atât această stare de fapt, cât și recomandările prezentate în studiu, care nu au fost inventate de la o zi la alta, ele fiind elaborate în decursul mai multor ani de diferite organizații neguvernamentale din România, organizații internaționale, *Centrul European al Drepturilor Romilor* avînd rolul de a le sintetiza. q

István Haller